

*dr hab. Marcin Zalewski,
profesor UMFC w Warszawie
Dziedzina - sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka*

Warszawa, dnia 25 stycznia 2021 roku

RECENZJA

**w przewodzie doktorskim mgr Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk w dziedzinie:
sztuki muzyczne, w dyscyplinie artystycznej: *instrumentalistyka***

Zleceńodawca recenzji

Przewodnicząca Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie dr hab. Monika Gardoń-Preinl, pismo z dnia 26 listopada 2020 roku.

Dotyczy

Uchwały nr 100/2020 Rady Do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 23 listopada 2020 roku w sprawie:

- **wyznaczenia mojej osoby jako recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: *instrumentalistyka*.**

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady pisma sygnowanego datą 26 listopada 2020 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego, którego promotorem jest Pani dr hab. Renata Orzechowska i wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pani **mgr Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk** na temat **„Sześć sonat solowych na gitarę angielską Tommaso Giordaniego w perspektywie wykonawstwa historycznego i współczesnego”** zostały dołączone:

- dokumentacja doktorantki,
- dzieło artystyczne doktorantki utrwalone na płycie CD wraz z opisem.

Podstawowe dane o kandydatce

Pani Małgorzata Anna Włodarczyk urodziła się
Krakowie.

w

Wykształcenie

Pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk ukończyła z wynikiem dobrym plus **studia magisterskie** w formie niestacjonarnej **na Akademii Muzycznej w Krakowie** na kierunku ***Instrumentalistyka*** w specjalności ***gra na gitarze klasycznej*** w klasie

dr. hab. Michała Nagy'a i w dniu 18 września 2012 roku uzyskała tytuł zawodowy **magistra sztuki**.

W dniu 28 lutego 2015 roku pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk ukończyła z wynikiem bardzo dobrym **czterosemestralne studia podyplomowe** w zakresie gry na gitarze klasycznej, kierunek *Instrumentalistyka* na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej w Krakowie.

W dniu 20 czerwca 2011 roku pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk ukończyła **dwuletnie Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne przy Akademii Muzycznej w Krakowie** i uzyskała kwalifikacje pedagogiczne do pracy nauczycielskiej. Dydaktykę szczegółową oraz praktykę pedagogiczną zaliczyła w zakresie gry na gitarze.

Pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk ukończyła również wyższe studia na **Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego** na kierunku *chemia* gdzie w dniu 4 lipca 2006 roku uzyskała tytuł zawodowy magistra.

Pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk brała udział w kursach i **lekcjach mistrzowskich** prowadzonych przez takich wybitnych muzyków jak: Marcin Dylla, Carlo Marchione, Pavel Steidl, Roberto Aussel, H. Wallisch, Philippe Villa, A. Vianna, H. Fallman, C. Maccari, P. Pugliese, Piotr Zaleski, Marcin Siatkowski, R. Gallen, Rolland Dyens, St. Viola, T. Offerman, S. Prieto, A. Mazurakis, Marek Nosal, P. Garibay.

Zatrudnienie

- Od 2011-09-01 (nadal) – Szkoła Muzyczna I Stopnia w Wieliczce, nauczycielka gry na gitarze,
- Od 2011-09-01 (nadal) - Szkoła Muzyczna I Stopnia w Trzcianie - nauczycielka gry na gitarze.

Działalność artystyczna, pedagogiczna, organizacyjna

Kandydatka prowadzi działalność koncertową jako gitarzystka – solistka oraz kameralistka a także jako lutnistka. Występowała na licznych festiwalach i cyklach koncertowych w Polsce oraz we Francji, na Słowacji, w czeskim Cieszynie oraz w Austrii. Wielokrotnie koncertowała w salach koncertowych polskich wyższych uczelni muzycznych w Krakowie i w Katowicach jak również w szkołach muzycznych. Artystka bierze udział w koncertach charytatywnych wspierając w ten sposób realizację szczytnych idei. Na estradzie koncertowej współpracowała z wieloma artystami – solistami, kameralistami, akompaniatorami, oraz z chórem mieszanym *Camerata* z Wieliczki, z którym nagrała dwie płyty CD (1999 i 2002). Doktorantka dokonała prawykonania utworu pt. *2 Suggestions* Salvadora Brotons na gitarę solo, *Suity Reminiscence of Nesvish* Galiny Gorelowej na gitarę i klawikord oraz *6 Suit* Tommaso Giordaniego na gitarę i klawesyn. Od roku 2008 kandydatka jako gitarzystka i lutnistka prowadzi stałą współpracę w trio z sopranistką Katarzyną Puch i klawesynistką oraz flecistką Pauliną Tkaczyk (zespół *Ad libitum*, a od roku 2016

Finesis Trio) wykonując muzykę różnych epok – od renesansu do współczesności. W roku 2017 ukazała się płyta CD zespołu pt. *Słońce zakłète w dźwiękach Hiszpanii i Włoch*. Zespół był zaproszony do rozgłośni radiowej *Radio Kraków* oraz *Radio Plus*, gdzie z powodzeniem występował uzyskując pozytywne recenzje w prasie muzycznej. Doktorantka pełniła funkcję jurora oraz przewodniczącej jury w 5 gitarowych konkursach muzycznych. Uczniowie kandydatki odnoszą sukcesy na konkursach muzycznych. Doktorantka jest od roku 2016 współorganizatorką (wraz ze Szkołą Muzyczną I st. w Wieliczce) cyklu *Koncert Muzyki Dawnej*, w ramach którego profesjonalni muzycy spotykają się z najzdolniejszymi uczniami małopolskich szkół muzycznych I i II stopnia.

Opinia o pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk składa się z dzieła artystycznego utrwalonego fonograficznie na płycie CD oraz z opisu tegoż dzieła artystycznego zawartego w formie książkowej.

Dzieło artystyczne zawiera 6 dwuczęściowych sonat na gitarę angielską z towarzyszeniem basso continuo realizowanym na klawesynie skomponowanych przez Tommaso Giordaniego (1730-1806) i wydanych drukiem w Londynie przez wydawnictwo Longman & Broderip w 1780 roku. Partia gitary angielskiej wykonana została na współczesnej gitarze klasycznej, transkrypcji dokonała Pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk, zachowane zostały oryginalne tonacje wszystkich utworów.

Six Solos for a Guitar with a through Bass for the Harpsichord

	Czas trwania
01. Sonata I - <i>Largo</i>	6:44
02. - <i>Rondeau</i>	1:42
03. Sonata II - <i>Andantino</i>	4:34
04. - <i>Tempo di Menuetto</i>	6:44
05. Sonata III - <i>Largo</i>	6:23
06. - <i>Allegro alla caccia</i>	1:26
07. Sonata IV - <i>Allegro</i>	4:00
08. - <i>Minuetto</i>	3:12
09. Sonata V - <i>Larghetto</i>	3:58
10. - <i>Giga – Allegro</i>	2:18
11. Sonata VI - <i>Larghetto</i>	8:55
12. - <i>Allegro</i>	3:47

Małgorzata Żegleń-Włodarczyk - gitara solo
Paulina Tkaczyk – klawesyn – basso continuo

Łączny czas trwania nagrań.....57:43

W opisie nagrania znajdującym się na okładce CD oraz na 6 stronie dysertacji brak informacji o miejscu i dacie dokonania nagrania (kto reżyserował) jak również brak jest szczegółowych informacji na temat użytych do nagrania instrumentów (budowniczy, miejsce i czas powstania).

Wybór tematu – *Sześć sonat solowych na gitarę angielską Tommaso Giordaniego w perspektywie wykonawstwa historycznego i współczesnego* jest oryginalny, ciekawy, wypełnia lukę w polskiej literaturze dotyczącej sylwetki tego kompozytora jak również daje szansę zapoznania się z wartościową muzyką skomponowaną na popularną niegdyś w Polsce gitarę angielską. Wybrane 6 Sonat są jedynymi utworami na gitarę angielską solo w twórczości Tommaso Giordaniego, który był wszechstronnym kompozytorem, skomponował duże ilości dzieł scenicznych, wiele wokalnie-instrumentalnych oraz instrumentalnych, a także był wziętym dyrygentem, reżyserem operowym, dyrektorem teatrów królewskich słynnym w Londynie i Dublinie w 2 połowie XVIII wieku.

Nagranie cechuje wysoka dbałość o estetykę dźwięku, brzmienie gitary oraz klawesynu jest szlachetne, instrumenty grają czytelnie, brzmią w dobrej proporcji, znakomicie uzupełniają się nawzajem. Chciałbym przede wszystkim podkreślić wysoki kunszt artystyczny obu wykonawczyń, które prezentują na nagraniu grę pełną finezji, swobody, zacięcia wirtuozowskiego i przede wszystkim skutecznej dbałości o wymogi stylu, który w tych utworach pełen jest elegancji salonowej, klasycznej czystości i przejrzystości.

Doktorantka dokonała transkrypcji 6 Sonat z wielką dbałością o zachowanie wierności w przełożeniu tekstu muzycznego z gitary angielskiej na współczesną gitarę klasyczną. Z równą dbałością uzyskała w swojej interpretacji efekt wymowy artystycznej zbliżony do tego, który był prawdopodobnie w zamierzeniu kompozytora. Tę umiejętność uzyskała artystka poprzez gruntowne studia nad stylem epoki oraz historyczną praktyką wykonawczą, w czym pomogły jej: znakomite wykształcenie, dogłębna lektura wielu bardzo istotnych traktatów muzycznych oraz kontakt z autorytetami w dziedzinie wiedzy teoretycznej jak również z wybitnymi wykonawcami i pedagogami.

Pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk z wielką starannością zadbała o przemyślane zaplanowanie wielu aspektów swojej interpretacji. Bardzo dobry jest dobór temp we wszystkich utworach, tempa dobierała kierując się wskazówkami kompozytora zawartymi w zapisie nutowym oraz treścią partii gitary, której faktura i stopień skomplikowania również stanowiły właściwą odpowiedź w tej kwestii. Doktorantka w bardzo przejrzysty sposób potrafiła uwypuklić w swojej interpretacji formę utworu, stosuje ciekawe zmiany dynamiki oraz artykulacji z uwzględnieniem sugestii kompozytora znajdujących się w zapisie muzycznym.

W procesie dokonywania transkrypcji doktorantka wykazała postawę pełną rzetelności i dbałości o oryginalne detale kompozycji, jednocześnie pokazała swoje możliwości twórcze uzupełniając oryginalną partię gitary angielskiej tam, gdzie uzasadniały to większe możliwości współczesnej gitary klasycznej. Tam z kolei, gdzie oryginalna partia gitary angielskiej w transkrypcji na gitarę współczesną ograniczałaby

swobodę interpretacji (np. z powodu różnego stroju obu typów gitar) – zastosowała uproszczenia, które korzystnie wpłynęły na ostateczny kształt dzieła.

Pani Małgorzata Żegleń-Włodarczyk znakomicie opracowała Sonaty pod kątem zdobnictwa, z wdziękiem i lekkością wykonuje zapisane ornamenty, jak również stosując się do wymogów stylu realizuje swoje własne pomysły wprowadzając ozdobniki i ich warianty w powtarzanych częściach.

Pomimo pozornej monotonii sześciu Sonat wypływającej z tego, iż najwygodniejszą tonacją dla gitary angielskiej była tonacja C-dur doktorantka potrafiła w swojej koncepcji interpretacyjnej ukazać indywidualne piękno poszczególnych sonat, co sprawiło, iż za każdym kolejnym razem słuchałem tego cyklu z rosnącym zainteresowaniem.

Obie artystki pokazały wysoki kunszt współpracy muzycznej w kreowaniu wspólnej wizji artystycznej pełnej swobody, polotu i wdzięku.

Dzieło artystyczne jest znakomitą ilustracją tezy pracy doktorskiej Pani Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk wyrażonej w tytule pracy i szczegółowo wyartykułowanej w części opisowej.

Warto podkreślić, że załączone nagranie jest pierwszym w skali światowej nagraniem kompletu sześciu Sonat Giordaniego.

Opis dzieła artystycznego składa się z dwóch części.

W części pierwszej zatytułowanej - *Kontekst historyczny* – doktorantka szczegółowo omawia historyczny rozwój formy sonaty na przestrzeni XVII i XVIII wieku, opisuje biografię oraz wszechstronną twórczość Tommaso Giordaniego, a także przedstawia gitarę angielską na tle innych instrumentów strunowych szarpanych z metalowymi strunami używanymi w owym czasie na Wyspach Brytyjskich. Znajdziemy tutaj również szczegółowe informacje o historii i funkcji społecznej gitary angielskiej, oraz informacje na temat budowy tego instrumentu w różnych wariantach, informacje o technice gry, repertuarze oraz najważniejszych drukowanych szkołach na gitarę angielską.

W części drugiej zatytułowanej – *Opis dzieła artystycznego* doktorantka najpierw przedstawia drukowany zbiór zawierający 6 Sonat Giordaniego, czas i okoliczności jego powstania, omawia informacje zawarte na karcie tytułowej wydania z 1780 roku, a następnie dokonuje szczegółowej analizy Sonat z wyszczególnieniem wszelkich elementów istotnych dla świadomej interpretacji tych utworów takich jak: budowa formalna, związki z historycznym rozwojem formy, charakter i tempo, tonacje i plany tonalne, faktura, oznaczenia dynamiczne i agogiczne, zdobnictwo, barwa dźwięku. W podsumowaniu tego rozdziału doktorantka omawia w sposób syntetyczny cechy sonat solowych na gitarę angielską i basso continuo Tommaso Giordaniego. Drugi rozdział tej części pracy doktorantki poświęcony został zagadnieniom wykonawczym. Znajduje się tutaj uzasadnienie wyboru instrumentów (współczesna gitara klasyczna i dwumanualowy klawesyn francuski), omówienie różnic oraz podobieństw pomiędzy gitarą angielską i współczesną gitarą klasyczną. Bardzo wnikliwie omawia doktorantka problemy wykonawcze, nad którymi pracowała przygotowując się do nagrania dzieła artystycznego. Problemy te dotyczyły:

aplikatury, faktury, ornamentacji, barwy dźwięku oraz formy utworów, a także właściwego przekazania intencji kompozytora, doboru tempa, oddania właściwego nastroju i charakteru muzyki, spójności interpretacyjnej obu instrumentów, czy wprowadzenia elementów improwizacji.

We wnioskach końcowych doktorantka zebrała zgromadzoną wiedzę na temat 6 Sonat Giordaniego w kontekście wykonawstwa historycznego i współczesnego. Tutaj znajdują się bardzo istotne wiadomości wypełniające zakres określony w tytule pracy. W *Tabeli 8* znajduje się porównanie wykonawstwa Sonat Giordaniego na gitarze angielskiej i na gitarze klasycznej. Rozdział ten wykazuje wysoki poziom wiedzy doktorantki oparty na głębokich studiach teoretycznych oraz jej doświadczeniu wykonawczym.

Bibliografia jest bogata, została dobrana właściwie, znalazło się w niej 114 źródeł książkowych oraz 8 źródeł internetowych.

Opis pracy artystycznej zawarty został na 283 stronach formatu A4. Analiza utworów ilustrowana jest 110 przykładami nutowymi. W wielu przykładach nutowych brak kluczy na początku pięciolinii, przykłady muzyczne nie posiadają numeracji taktów. W opisie *Przykładu 79* znajdującego się na stronie 219 zamienione zostały strony. Praca jest ilustrowana 90 w większości kolorowymi rycinami. W pracy znajduje się 8 znakomicie opracowanych tabel, autorka posługuje się odnośnikami.

Od strony merytorycznej praca jest poprawna. Język opisu jest komunikatywny i zrozumiały. Układ pracy jest dobry, wybrane przykłady muzyczne bardzo dobrze ilustrują tezy postawione w rozprawie.

Konkluzja

Praca doktorska Pani **mgr Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk** stanowi **oryginalne rozwiązanie problemu** artystyczno-wykonawczego istotnego dla rozwoju wykonawstwa gitarowego. Stanowi ona cenny przyczynek do poznania i właściwego zrozumienia twórczości na gitarę angielską wybitnego włoskiego kompozytora Tommaso Giordaniego działającego w Europie w drugiej połowie XVIII wieku. Głębokie zrozumienie utworów, ich stylu, przesłania i formy, piękne, pełne wirtuozerii, ciekawe artykulacyjnie, bogate w różnorodne odcienie barwowe i dynamiczne brzmienie, które doktorantka prezentuje w swoim dziele artystycznym w pełni potwierdzają główną tezę pracy doktorskiej.

Wysoka jest jakość artystyczna prezentowanego materiału, wybór kompozytora i jego kompozycji jest trafny, w pewnym sensie odkrywczy. Udział w nagraniu drugiej znakomitej artystki – klawesynistki Pani Pauliny Tkaczyk również zapewnił temu dziełu wysokie walory artystyczne.

Od strony naukowej rozprawa doktorska Pani Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk reprezentuje wysoki poziom i znakomicie spełnia stawiane przed nią wymagania. Doktorantka wykazała się w niej wiedzą teoretyczną w wymaganym zakresie. Twórczy wkład Pani Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk w rozwiązanie problemów, które sobie postawiła w rozprawie doktorskiej jest wyraźnie widoczny i wysokiej próby, umożliwił jej osiągnięcie wysokiego poziomu artystycznego

prezentowanego w dziele artystycznym, co stwarza możliwości oddziaływania tego repertuaru na odbiorców i zachęci przyszłych wykonawców do czerpania z tego źródła inspiracji artystycznej oraz wiedzy fachowej.

Na tym polega znaczący wkład pracy doktorskiej Pani Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk w rozwój reprezentowanej przez nią dyscypliny artystycznej oraz całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam, że doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób doktorantka rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską Pani mgr Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk przyjmuję.

**dr hab. Marcin Zalewski,
prof. UMFC w Warszawie**